

Pregledni znanstveni članek (1.02)

BV 73 (2013) 2, 279—287

UDK: 27-732.4-675(456.31)“1962/1965”:27-472(497.4)

Besedilo prejeto: 04/2013; sprejeto: 06/2013

Andrej Šegula

Katehetsko področje dela v slovenskem prostoru po drugem vatikanskem koncilu

Povzetek: Da bomo razumeli razvoj dogodkov na področju kateheze v Slovenskem prostoru, se moramo ozreti v čas pred koncilom. Leta 1952 se je moral verouk umakniti iz šol. Posledica tega dogodka sta začetek župnijske kateheze in ustanovitev Medškofijskega katehetskega sveta (pozneje Slovenski katehetski svet, nazadnje Slovenski katehetski urad). V obdobju od koncila do danes ima pomembno mesto Skupnost slovenskih katehistov in katehistinj (SSKK), ki so jo slovenski škofje formalno ustanovili leta 1982. Leta 1991 je bil pod vodstvom dr. A. S. Snoja sestavljen nov katehetski načrt za župnijsko katehezo. Nastali so novi učbeniki, delovni zvezki in priročniki za katehete. Storjen je bil velik korak na področju formacije katehetov (ustanovitev Katehetsko-pastoralne šole). Prav tako pa je bilo poskrbljeno tudi za permanentno izobraževanje katehetov (SSKK). Vse to dogajanje na področju kateheze smemo pripisati smernicam drugega vatikanskega koncila in cerkvenim dokumentom, ki so nastali po njem.

Ključne besede: kateheza, župnijska kateheza, katehet, katehetski urad, priročniki za katehete, kateheza odraslih, veroučenec, koncil, katehetski načrt, formacija katehetov

Abstract: **Catechetical Efforts in Slovenia after Vatican II**

One can only fully understand the developments in the field of catechesis in Slovenia by looking back to the time before Vatican II. Namely, in 1952 religious education was banned from schools. This resulted in the development of parish catechesis and in establishing the Interdiocesan Catechetical Council (later Slovenian Catechetical Council, now Slovenian Catechetical Office). In the postconciliar period, an important role has been played by the Community of Slovenian Catechists (SSKK) that was formally founded by Slovenian bishops in 1982. In 1991 a new catechetical plan for parish catechesis was drafted under the supervision of A. S. Snaj: new textbooks, workbooks and catechist's manuals were compiled. A big step forwards in catechist formation was made by the establishment of the Catechetical-Pastoral School with the Faculty of Theology. A continuous education of catechists has been available as well. All these developments in the field of catechesis can be attributed to Vatican II guidelines and to church documents drafted on their basis.

Keywords: catechesis, parish catechesis, catechist, catechetical office, catechist's manuals, adult catechesis, religious education pupil, Vatican II, catechetical plan, catechist formation

Namen referata je, predstaviti delo na katehetskem področju v obdobju po drugem vatikanskem koncilu. Glede na razmere v družbi in v Cerkvi v takratnem času ne moremo mimo dogodkov, ki so se pripetili po drugi svetovni vojni in so krepko zaznamovali življenje in delo Cerkve na Slovenskem.

1. Dogodki pred koncilom

Dogodki, ki so vplivali na razvoj kateheze pri nas, so delno potekali že pred koncilom. Razmere in razvoj dogodkov opisuje prof. dr. Alojzij Slavko Snoj v knjigi *Katehetika, didaktična izhodišča religijskega, verskega in katehetskega pouka* (Snoj 2003, 80–87).

1.1 Verouk, izločen iz šolskega sistema

Do konca leta 1951 je verouk še vedno v šoli kot neobvezni šolski predmet z eno tedensko uro. Veroučence kontrolirajo in preštevajo ter tako ali drugače odvrčajo od verouka. Nazadnje mora verouk iz šole (Snoj 2003, 74). Škofijski ordinariat v Ljubljani je ob tej priložnosti dne 25. februar 1952 izdal okrožnico, ki v 4. točki pravi: »Poučevanje verouka je po odloku Sveta vlade LRS za prosveto in kulturo z II. polletjem šolskega leta 1951/52, tj. s 1. februarjem 1952, ukinjeno v vseh šolskih poslopih. Dušni pastirji naj odslej zadostijo kan. 1329–1336, razen z redno nedeljsko katehitično pridigo, s tem da bodo pripravljali ob primernem času v cerkvi otroke na pravičen prejem zakramentov in na natančnejše poznanje katekizma ter svetopisemskih dogodkov.« Tako je kateheza doživela močan šok. Iskali so poti, kako nadaljevati v težkih razmerah. Mariborski ordinariat je pripravil Splošni načrt za versko vzgojo in za poučevanje krščanskega nauka (1953) in Podrobni načrt za poučevanje v posameznih razredih (1954). Nekatere župnije niso mogle storiti veliko za versko poučevanje in za katehezo, razen splošnega označevanja in nedeljskega popoldanskega krščanskega nauka. Mnogi župniki in kaplani pa se niso vdali. Zbirali so veroučence in mladino po cerkvah v različnih skupinah. Iznajdljivost in pogum teh katehetov in zavzetost staršev, ki so na podlagi ustave in zakona o verskih skupnostih¹ (1953) mislili, da lahko naredijo več, kakor so dejansko smeli in zaradi težkih razmer mogli, sta rešila slovensko katehezo (Snoj 2003, 75).

1.2 Prebujanje župnijske kateheze

Prelomno obdobje na področju župnijske kateheze je nastopilo leta 1954, ko so v Zagorju izdali nekaj ciklostilnih listov; to je bil prvi katekizem brez naslova. Tako se je začel verski pouk ponovno organizirati. Izhodišče je bil katekizem z vprašanji in odgovori. Anton Smerkolj je leta 1956 pripravil ciklostilno razmnoženo knjigo *Verouk za višje skupine*, ki je vsebovala 136 izdelanih katehez za veroučence. Prav tako se je prebujala Primorska (po zaslugi Franca Godniča in Alberta Me-

¹ Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti, v: Uradni list FLRJ, 27. maja 1953, št. 22.

tlikovca). Tretje »žarišče« je bilo v Mariboru, kjer so Drago Oberžan, Franc Lasbacher in Štefan Steiner oskrbeli nekaj katehetskih izdaj. V tem času je nastalo še žarišče takratnega pionirskega katehetskega dela, in to salezijanski Katehetski center (KC) v Ljubljani na Rakovniku oziroma na Kodeljevem. Poleg izdaje učbenika *Mali krščanski nauk*, ki ga je pripravil Franc Ambrožič, je izšel učbenik, ki ga je pripravil Franc Mihelčič: *Mali krščanski nauk za prvi in drugi letnik veroučne šole* (1960). Štefan Steiner je v teh časih spodbujal k večjemu sodelovanju med škofijami. Pravi: »Na Slovenskem ni potrebnih več načrtov, pač pa je potreben dober načrt. Škofijski separatizem ni potreben, včasih je škodljiv. Treba je torej uskladiti dobro teološko in pedagoško pripravo ljubljanskih sestavljavcev.« (Snoj 2003, 76)

1.3 Medškofijski katehetski svet

V prvi vrsti je vsaka škofija zase poskrbela za katehetske odbore, ki so delali za obnovo kateheze. V šolskem letu 1958/1959 pa je katehetsko delo dozorelo za novo obliko sodelovanja. Na Sveti gori pri Gorici so se leta 1959 zbrali predstavniki škofijskih katehetskih svetov iz Ljubljane, iz Maribora in iz takratne primorske apostolske administrature za Slovensko Primorje. Ordinarijem so dali pobudo za ustanovitev Medškofijskega katehetskega sveta (MKS). Prvi člani so bili: Albert Metlikovec in Franc Godnič (iz Kopra), Anton Smerkolj in Jože Bertancelj (iz Ljubljane), Drago Oberžan in Franc Lasbacher (iz Maribora). Prvo nujno in pomembno delo MKS je bilo izdelovanje katehetskih učbenikov. K temu je treba dodati dejstvo, da se je stanje župnijske kateheze počasi izboljševalo: od veroučnih prostorov do sodobnih didaktičnih sredstev in avdiovizualnih pripomočkov (Snoj 2003, 77).

2. Dogajanje na katehetskem področju od drugega vatikanskega koncila do danes v Sloveniji

Vesoljna Cerkev išče poti, kako bi veselo oznanilo prišlo do vsakega človeka. Išče različne poti: od govornice in pisane besede prek arhitekture in umetnosti vse do slikarskega čopiča, tiska in sredstev javnega obveščanja. Kakor je zapisano v uvodniku *Splošnega pravilnika za katehezo*, je še vedno veljavno merilo prilika o sejalcu in semenu (Mt 13,1–23). Zato je nujnost tako imenovane »nove evangelizacije« vedno aktualna. Zaradi stanja duha in družbenopolitičnih sprememb, ki so nastale v zadnjih desetletjih, si Cerkev prizadeva, da bi krščansko oznanilo človeka nagovorilo v njegovi vesti, da bi prekrvasilo tudi družbene strukture.

Cerkev se od drugega vatikanskega koncila dalje zaveda pomembnosti katehetske (didaktične) dimenzije. Veliko je smernic, dokumentov, ki obravnavajo to področje. Na izhodišča za katehezo in oznanjevanje je opozoril drugi vatikanski koncil (1962–1965),² ki je postavil Sveto pismo v ospredje krščanskega oznanjevanja

² Da bi Cerkev uspešno pričevala in učila krščanski nauk, ki naj prevzame vsega človeka, je drugi vatikanski koncil izbral Kristusa za vir, vzor in pravilo življenja. Božje učlovečenje daje moč in skladnost prizadevanju, da vero izražamo v jeziku, ki ustreza potrebam časa in je sprejemljiv za današnjega človeka. Ka-

in kateheze, na čelo teološke in pastoralne prenovе (KV; B24, 51; DV 16). Zatem so se vrstili pomembni dokumenti o katehezi, naslovljenicah, oznanjevalcih in o oznanjevanju: *Splošni katehetski pravilnik* (1971), *Uvajanje odraslih v krščanstvo* (1972), *Apostolska spodbuda o evangelizaciji* (1976), *Apostolska spodbuda o katehezi* (1979), *Posinodalna apostolska spodbuda o krščanskih laikih* (1988), *Veselo oznanilo evangelija in vzgoja v veri* (1989), *Okrožnica Odrašenikovo poslanstvo* (1991), *Katekizem katoliške Cerkve* (1992). Med vsemi naštetimi zaseda *Splošni katehetski pravilnik* zagotovo zelo pomembno mesto, saj je povzetek spodbud drugega vatikanskega koncila, prav tako pa (druga izdaja) njegova nadgradnja. Na podlagi tega pravilnika lahko ugotovljamo, koliko so smernice dosegle našo katehezo in naše katehetsko-pastoralno delo. Nekaj povzetkov: verska vzgoja mora biti prizadevanje za celostno oblikovanje človeka; pomembnost kontinuitete verske vzgoje; evangelij naj bo vzorec vsebinske in pedagoške predstavitve posredovanja verskega nauka; v *Splošnem pravilniku za katehezo* imajo odslej krajevne Cerkve oporo in vzorec za pripravo svojih lastnih katehetskih pravilnikov, katekizmov, priročnikov in modelov (SPK, 5–6).

O celovitem prikazu razvoja katehetike na Slovenskem je pisal že omenjeni Alojzij Slavko Snoj. Prav tako je to problematiko temeljito predstavil Franc Zorec v svoji doktorski disertaciji z naslovom: *Petdeset let župnijske kateheze na Slovenskem (1953–2003)*, njena srednjeevropska primerljivost in smernice za njen nadaljnji razvoj.

2.1 Medškofijski katehetski svet in župnijska kateheza

Slovenski ordinariji so sprejeli pobudo in ustanovili Medškofijski katehetski svet (MKS), za voditelja pa imenovali dr. Jožefa Pogačnika. Predstavniki (Anton Smerkolj, Jože Bertonec, Drago Oberžan, Franc Lasbacher, Albert Metlikovec in Franc Godnič), ki so jih imenovali njihovi ordinariji, so se sestajali na dva meseca k študijskemu posvetovanju. Ko je dr. Jožef Pogačnik postal ljubljanski škof, je prevzel vodstvo MKS Anton Smerkolj. Med člani je vladala izredna medsebojna povezanost in MKS je bil vzor skupinskega dela. V tem času (1962–1968) so bili izdelani veroučni učbeniki. Leta 1971 je MKS izdal *Splošni katehetski pravilnik* v slovenskem prevodu. Poleg usposobljenih članov MKS je bilo treba poskrbeti za strokovno izpopolnjevanje duhovnikov in katehistinj. S tem namenom so bili od leta 1965 dalje organizirani katehetski tečaji v različnih krajih po Sloveniji; od leta 1971 dalje predvsem na Mirenskem gradu. Namenjeni so bili strokovnemu usposabljanju katehet-

teheza naj v duhu drugega vatikanskega koncila zaobjema *in unum* Kristusa, Cerkev, človeka in vesoljstvo, bogati naj vsebino, daje dušo in metodiko. V Katehetsko-pedagoškem leksikonu najdemo strnjen povzetek z vsemi poudarki, pravi namreč: kateheza mora graditi na božje-človeški dejavnosti, pred očmi mora imeti srečanje z Bogom v Kristusu (Bog govori ljudem po Kristusu, Bog deluje med ljudmi s svojo navzočnostjo, Bog nadaljuje svoje učlovečenje v človeku, Bog sam prežema narode). Po vsem, kar lahko koncil pove o katehezi, se pričakuje in zahteva znanje iz didaktike, psihologije in pedagogike; treba je, da razlagamo božji nauk po premišljenem načrtu in po metodah, ki ustrezajo vsebini, razvoju, sposobnostim in razmeram današnjih katehizirancev, prav tako tudi zahtevam časa (smernice: evangelijske resnice je treba približati posameznim življenjskim okoliščinam, odkrivati vrednote človeških in zemeljskih stvarnosti, dialog mora potekati v resnici in ljubezni). Vse to bi naj bilo povzeto v pastoralnih in katehetskih pravilnikih (G. M. Medica, Drugi vatikanski koncil in kateheza, v: Škrabl 1992).

skih delavcev. Na pobudo MKS je leta 1965 v okviru Teološke fakultete v Ljubljani začela delovati katehetska šola, na kateri se je za katehetsko in pastoralno delo usposobilo na stotine katehistinij in katehetov (V. Dermota,³ Medškofijski katehetski svet, v: Škrabl 1992). Prva naloga komisije je bil študij strokovnih knjig katehetskih strokovnjakov Josefa A. Jungmanna (1889–1975), Johannesa Hofingerja (1905–1984) in Balthasarja Fischerja (1912–2001). Tako se je začelo prizadevanje za izobraževanje katehetov. Člani komisije so si s Tonetom Smerkoljem prizadevali, da bi postali organ, ki bi po navodilih škofov urejal problematiko kateheze. Na eni od sej (25. septembra 1963 v Zagorju) se je komisija preimenovala v Medškofijski katehetski odbor (MKO). Škof dr. Jožef Pogačnik je bil z MKO tesno povezan. Odbor je na seji dne 20. januarja 1965 zahteval prenovo kateheze, škof dr. Jožef Pogačnik pa ni dovolil širitve nalog, ampak je zahteval, da člani najprej izpolnijo svoje naloge. Kljub vsemu lahko zaznamo napredek. Imenovan je bil referent za katehezo v ljubljanski škofiji z nalogo, da dobi vsaka dekanija svojega referenta za katehezo. Drugo pozitivno znamenje pa je bil katehetski tečaj leta 1965 v Ljubljani. Ob tej priložnosti je škof dr. Jožef Pogačnik dovolil ustanovitev katehetskega centra. Ime za ta katehetski organ ostaja še naprej nejasno. Iz arhivskega materiala ni razvidno, kdo in kdaj so se preimenovali iz MKO v MKS. MKS je uradno postal svetovalni organ slovenskih škofov. Prvi poslovnik je bil potrjen julija 1966. V njem so opredeljene naloge MKS: študij celotne problematike katehetskega delovanja, predloge, spodbude, iniciative škofom za uspešno katehetsko delo, skrb za izobraževanje katehistov in katehistinij, skrb za pripravo vseh pripomočkov, ki so potrebni za enotno in uspešno katehezo v vseh slovenskih škofijah. Ta osnovna naloga je vse do danes ostala nespremenjena. Na seji dne 19. maja 1993 so bili predstavljeni dvomi o primernosti poimenovanja. Člani so predlagali, da bi v svobodni Sloveniji MKS preimenovali v Slovenski katehetski svet (SKS). Slovenska škofovska konferenca je preimenovanje dovolila dne 24. novembra 1993. Slovenski katehetski svet je bil nato dne 26. septembra 2005 preimenovan v Slovenski katehetski urad (SKU). SKU je bil in še vedno ostaja v službi katehetov in kateheze. Odgovorni so skrbno razbirali znamenja časa in nanje odgovarjali s spodbudami in z novimi učbeniki in skrbeli za izobraževanje katehetov, posebno za pripravo katehetskih tečajev, danes simpozijev. Današnji čas je še bolj kompleksen in zahteven kakor pred petdesetimi leti, zato je potrebnega še več študija in razmišljanja o znamenjih časa (SKU 2013).

2.2 Skupnost slovenskih katehistinij in katehistov (SSKK)

To je skupnost, ki so jo slovenski škofje ustanovili leta 1982. Prve zametke odkrijemo v ljubljanski škofiji že v letu 1963 v rednih katehetskih srečanjih ur-

³ Prof. Valter Dermota se je rodil dne 25. septembra 1915 v Gornji Radgoni. Kot duhovnik je študiral pedagogiko-katehetiko na pedagoški fakulteti Salezijanskega papeškega ateneja. Predaval in poučeval je v Italiji in v Španiji. Leta 1963 je doktoriral na dunajski univerzi z disertacijo *Der Begriff der Hochschulreife*. Še istega leta je prišel v Ljubljano in postal honorarni predavatelj katehetike na Teološki fakulteti v Ljubljani. Za slušatelje je napisal učbenik *Katehetske metode* (Ljubljana 1966), priredil delo Vladislava Csonka *Zgodovina katehetike* (Ljubljana 1984) in mnogo drugih. Sodeloval je pri pripravi katehetskih učbenikov, pri pripravi katehetskega načrta in zlasti pri organizaciji katehetskih tečajev za nenehno izobraževanje veroučiteljev na Mirenskem gradu (J. Bertonec, Dermota, Valter, v: Škrabl 1992).

šulinskih sester katehistinj. Zbirale so se, da so poglobljale cerkvena, pedagoška in pastoralno-katehetska vprašanja. Počasi se je krog iz redovniških vrst razširil še na katehistinje in katehiste. Nadškof dr. Jožef Pogačnik je spodbujal katehistinje, naj to delo nadaljujejo. Imele so redne mesečne sestanke, duhovne obnove, letne duhovne vaje. Leta 1972 so ustanovile odbor katehistinj, ki je načrtoval programe, skrbel za povezovanje katehistinj in obravnaval pomembna vprašanja s področja katehetike. Leta 1982 so slovenski škofje potrdili statut in hkrati ustanovili SSKK. Namen SSKK je povezovanje laičkih in redovnih katehetov in pastoralnih delavk in delavcev neduhovnikov v službi Cerkve na Slovenskem. Poslanstvo SSKK pa je: skrb za načrtno delo pri razvoju in napredovanju laičkih služb ter pri njihovem vključevanju v Cerkev na Slovenskem; pospeševanje enotne duhovne rasti in usmerjanje katehistinj in katehetov; usklajeno načrtovanje nenehnega poklicnega izpopolnjevanja katehistinj in katehetov na škofijski in medškofijski ravni (K. Ocepek, Skupnost slovenskih katehistinj in katehistov, v: Škrabl 1992).

2.3 Formacija katehetov

Usposabljanje katehetov se po SPK (223, 233) deli na osnovno in na permanentno ali nenehno oblikovanje. Ko govorimo o osnovnem oblikovanju, mislimo na izobraževanje na Teološki fakulteti (vzgoja in priprava prihodnjih duhovnikov in drugih pastoralno-katehetskih delavcev) in na Katehetsko-pastoralno šolo (KPŠ), ki je v letih po koncilu formirala mnoge katehete in katehistinje. Ta oblika formacije se je začela že med vatikanskim koncilom, in to v Ljubljani in v Mariboru. Namen tečaja je bilo usposabljanje katehistinj in katehistov za katehetsko delo z otroki in mladino in za pastoralno pomoč v župniji. Program se je v tem času spreminjal, od dvoletnega do triletnega in do dopisnega tečaja. Poslanstvo te šole je: poglobljanje verskega znanja, usposabljanje za sodelovanje pri pastoralnem delu Cerkve, priprava za katehetsko službo. Tretja oblika vzgoje usposabljanja sodelavcev na župniji je Slovenska šola za animatorje (SŠA), ki v Sloveniji poteka od leta 1991 dalje. Mlade animatorje pripravlja na delo v skupinah mladih in na osnovnošolskih oratorijih. Od leta 2000 dalje teče v Sloveniji enoten program šole za animatorje, ki udeležence usposablja za vodenje skupin (Zorec 2009, 94–102).

Naloga škofov je, da skupaj s strokovnimi sodelavci skrbijo za permanentno izobraževanje in za duhovno formacijo katehetov. To nalogo jim nalaga tudi ZCP, ki pravi: »Krajevni ordinariji naj skrbijo, da se kateheti za svojo službo strokovno usposobijo, to je, da bodo imeli možnost nenehnega izobraževanja, primerno spoznavati nauk Cerkve in se tudi teoretično in praktično naučiti pravil, ki so lastna pedagoškimi vedam.« (kan. 780) Najbolj množična in strokovno organizirana oblika permanentnega izobraževanja katehetov je vsakoletni katehetski simpozij (KS), ki v Sloveniji poteka že od leta 1971 dalje (prva oblika že leta 1960), vendar so ga do leta 2004 imenovali katehetski teden. Preostale dejavnosti permanentne formacije so: katehetski dan, študijski dan, športne igre katehetov, pastoralni tečaji, teološki tečaji, Nikodemovi večeri, dekanijska srečanja katehetov in srečanja animatorjev (Zorec 2009, 102–114).

2.4 Katehetski načrti in učbeniki po drugem vatikanskem koncilu

Glede na stališča o katehezi, ki sta jih izrazila drugi vatikanski koncil in SPK, je postajalo vse bolj jasno, da priročniki za prve štiri letnike, kakor jih je MKS pripravil med letoma 1962 in 1964, ne ustrezajo prenovljeni miselnosti. Tudi priročniki za višje letnike, imenovani *Veliki katekizem*, ki so bili resda med letoma 1967 in 1969 oblikovno nekoliko spremenjeni, še niso upoštevali novih poudarkov drugega vatikanskega koncila. Večina so bili pripravljene na podlagi Učnega načrta za verouk iz leta 1958, delno pa celo na podlagi Učnega načrta za srednje šole iz leta 1938. Franc Zorec je v svoji doktorski disertaciji razdelil to obdobje glede na izhajanje učbenikov in glede na posvetovanja o katehetskem delu (Želimlje 1977 in 1978). Svojo skrb glede kateheze in upoštevanja nauka in spodbud drugega vatikanskega koncila pokažejo tudi škofje s smernicami za katehezo (Zorec 2009, 44–46). Vsekakor pa je za naš pregled ključnega pomena učni načrt, ki je nastal v letu 1991. Po naročilu SŠK je Alojzij Slavko Snoj s skupino sodelavcev, članov SKS, leta 1990 pripravil Delovni osnutek načrta za katehezo v župnijski skupnosti. Obsegal je načrt za prve štiri razrede osemletne osnovne šole. Naslednje leto je z manjšimi dopolnitvami nastal Načrt za katehezo v župnijski skupnosti (Snoj 1991), ki ga je dne 22. junija 1991 odobrila SŠK. Načrt ima tri dele. V prvem delu so predstavljena načela in navodila, v drugem splošni cilji in vsebina, v tretjem pa cilji in vsebina glede na posamezne razrede. Temeljne poudarke načrta lahko primerjamo z izsledki, ki so bili izpostavljeni na katehetskih tednih in so izraz sveže in sodobne katehetski misli. Prvi del katehetskega načrta opredeljuje pojem kateheze; pri tem se opira na SKP: »Kateheza je dejavnost cerkvenega občestva, župnije, ki posamezne kristjane in skupnost vodi k osebni zreli veri. Na tej poti odraslim, mladim in otrokom pomaga pri rasti krščanske osebnosti.« (21) Nov katehetski načrt se zavzema za to, da bi bil pri katehezi vedno v ospredju katehiziranec – osebek in naslovljenec – s svojimi izkušnjami. Vzporedno z njim je veselo oznanilo s cilji in vsebino v načrtnem sosledju. Spremlja ga katehet v posameznem okolju, ki ga sestavljajo družina, skupina in cerkveno občestvo (Zorec 2009, 46–54).

Na splošno lahko rečemo, da katehetski načrt povzema načela, ki so dana v lokalnih in v univerzalnih katehetskih dokumentih (*SPK, Evangelii Nuntiandi, Catechesi Tradendae, Veselo oznanjevanje evangelija in vzgoja v veri, Pismo slovenskih škofov o katehezi in KKC*). Vse to je dokaz, kako so si sestavljavci ves čas prizadevali uskladiti načrt in kot posledica tega tudi vse učbenike in pripomočke z duhom drugega vatikanskega koncila in s smernicami, ki zadevajo katehetsko delo.

3. Sklepne ugotovitve

3.1 Cerkev na Slovenskem se je vedno zavedala pomembnosti katehetskega dela, zato je kljub težkim razmeram pozorno skrbela tako za formacijo katehetov kakor tudi za oblikovanje učbenikov in drugih pripomočkov. Čeprav so bile razmere težke, smo sledili glavnim smernicam, ki so jih postavili drugi vatikanski koncil (1962–1965) in vsi dokumenti, ki so zadevali področje kateheze (prim. pomembnost Svetega pisma v katehezi, skrb za celostno vzgojo človeka, ravnovesje med kerigmo, liturgijo, diakonijo in koinonijo).

3.2 V vseh teh desetletjih ugotavljamo, da je področje kateheze osnovnošolskih otrok dobro »pokrito«. Čeprav drugi vatikanski koncil močno poudarja pomembnost kateheze odraslih, na tem področju nismo prav veliko naredili. Gledano statistično, pokrivalo katehezo odraslih predvsem v obstoječih skupinah: zakonske, biblične, liturgične ..., potem pa so še občasne kateheze, na primer ob delitvi zakramentov. Pomanjkljivost oziroma naloga za prihodnost ostaja sistematična kateheza odraslih v okviru župnije in tudi širše.

3.3 Glede modela katehumenata kot primernege katehetskega pristopa k odraslim (Stegu 2009, 57–58) pokaže praksa, kako se nam večkrat zgodi, da človeka po poti katehumenata privedemo do zakramentov, potem pa ostane nekje na »sredi poti«. Ta težava je povezana s poprejšnjo točko, s pomanjkljivo katehezo za odrasle.

3.4 Ob pogledu na prehojeno pot in na vse pridobljene izkušnje prihajamo do spoznanja, da je treba z vsako generacijo in z vsakim posameznikom začeti nov katehetski proces (Snoj 2003, 86). Ne samo da je dobro pristopati k različnim generacijam različno, tudi geografsko (npr. mesto, predmestje, podeželje ...) moramo prilagajati pristop (Škrabl 2001, 379–399).

3.5 Katehetika išče primeren pedagoški in didaktični pristop h katehizirancu in k njegovim problemom. Predvsem pa išče globinske izkušnje, na katere lahko naveže razodeto vsebino. Za uspešno predstavitev vsebine razodetja išče tudi primerno govorico in metode in uporablja celostno govorico avdiovizualnih sredstev (Snoj 2003, 86): na eni strani smernice, ki jih prinašajo različni uradni dokumenti, na drugi strani pa »iznajdljivost« v nekem določenem kulturnem, političnem in religioznem kontekstu. Kot posledica tega bi morali poskrbeti za čim boljše pripravo in formacijo katehetov.

Kateheza na Slovenskem je poskušala iti v korak s smernicami *Splošnega pravilnika za katehezo*. V sklepu tega dokumenta je zapisano: »Pri izdelavi teh smernic in navodil se nismo branili nobenih naporov, da bi vsako razmišljanje našlo izvir in temelj v naukih II. vatikanskega koncila in sledečih in glavnih posegih učiteljstva Cerkve.« To je pravilnik, v katerem je »povzetek« nauka drugega vatikanskega koncila. Na katehetskem področju vedno znova stojimo pred izzivi, kako vsebino (Sveto pismo, moralni nauk ...) posredovati ciljni skupini. Govorimo o procesu, ki ga ne moremo dokončno definirati.

Kratice

- B** – Konstitucija o svetem bogoslužju
- DV** – Odlok o duhovniški vzgoji
- KC** – Katehetski center
- KS** – Katehetski simpozij
- KV** – Izjava o krščanski vzgoji
- MKO** – Medškofijski katehetski odbor

- MKS** – Medškofijski katehetski svet
- SKS** – Slovenski katehetski svet
- SKU** – Slovenski katehetski urad
- SPK** – Splošni pravilnik za katehezo
- SSKK** – Skupnost slovenskih katehistinj in katehistov
- SŠA** – Slovenska šola za animatorje
- SŠK** – Slovenska škofovska konferenca
- ZCP** – Zakonik cerkvenega prava

Reference

- SKU.** 2011. Zgodovina. [Http://sku.rkc.si/index.php/content/display/1594/20/20](http://sku.rkc.si/index.php/content/display/1594/20/20) (pridobljeno 9. marca 2013).
- Snoj, A. Slavko.** 2003. *Katehetika, didaktična izhodišča religijskega, verskega in katehetskega pouka*. Ljubljana: Salve.
- Stegu, Tadej.** 2009. Katehumenat in integracija. *Naša pastorala* 9:57–58.
- Škrabl, France.** 1992. *Katehetsko-pedagoški leksikon*. Ljubljana: Katehetski center knjižice.
- . 2001. Iskanje nove oblike kateheze v sekularizirani družbi. *Bogoslovni vestnik* 61:379–399.
- Zorec, Franc.** 2009. Petdeset let župnijske kateheze na Slovenskem (1953–2003), njena srednje-evropska primerljivost in smernice za njen nadaljnji razvoj. Doktorska disertacija. Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani.